

Літаратура

1. Дубонос, И.И. Нефтеэкономическая социально-экономическая модель в Венесуэле (1970-е - п.п. 1980-х гг) // Сборник работ 70-ой научной конференции студентов и аспирантов Белорусского государственного университета, 15–18 мая 2013 г., Минск: В 3 ч. Ч. 2 / Белорус. гос. ун-т. Минск: Изд. центр БГУ, 2013. С. 316-319.
2. Crisp, Brian F., Levine, Daniel H. Democratizing the Democracy? Crisis and Reform in Venezuela // Journal of Interamerican Studies and World Affairs. 1998. Vol. 40. No. 2. P. 27-61.
3. Crisp, Brian F. Lessons from economic reform in the Venezuelan Democracy // Latin American Research Review. 1998. Vol. 33. No. 1. P. 7-41.
4. Нефть и проблема преодоления деформации экономических структур // Латинская Америка. 1980. No 12. С. 95–110.
5. Romero, Anibal. Rearranging the Deck Chairs on the Titanic: The Agony of Democracy in Venezuela // Latin American Research Review. 1997. Vol. 32. No. 1. P. 7-36.
6. Morgan, Jana. Partisanship during the collapse of Venezuela's party system // Latin American Research Review. 2007. Vol. 42. No. 1. P. 78-98.

©БГУ

СПЕЦЫФІКА ВЫКАРЫСТАННЯ ФАЛЬКЛОРНАГА ГУМАРУ ДЛЯ ЭТНАЛАГІЧНАГА Вывучэння

А.А. ЖВАЛЕЎСКАЯ, Т.А. НАВАГРОДСКІ

The paper “The peculiarities of using folk jokes in ethnological studies” discusses what information about the butts of the jokes, the joke-tellers and their relations can be found in folk humor. The authors argue that this information should not be taken as absolute truth but should rather be interpreted within the cultural context of the region where the jokes are popular

Ключавыя словы: народны гумар, этнас, ментальнасць, фальклор

Даследаванне народнага гумару можа быць карысным для прадстаўнікоў розных навук, у тым ліку і этналогіі. Згодна з высновамі, зробленымі на падставе эксперыменту Р. Вайзмана, народны гумар па-рознаму успрымаецца рознымі народамі [1, с. 226] і, такім чынам, можна вывучаць фальклорныя гумарыстычныя традыцыі розных этнасаў. Адрозненні паміж гумарыстычнымі традыцыямі розных этнасаў могуць быць і ў форме ўласцівых для іх гумарыстычных твораў [2, с. 57].

Разам з тым, для таго, каб такое вывучэнне было мэтазгодным, неабходна дакладна ўсведамляць, якія звесткі гумар утрымлівае пра народ і што ў народных жартах і анекдотах можна экстрапаляваць на этнавызначальныя прыкметы. Даследаванню гэтых праблем і прысвечана дадзеная праца. Аб'ектам даследавання з'яўляецца народны гумар як матэрыял для вывучэння этнаса.

З выкарыстаннем адпаведных метадаў даследавання (кампаратыўнага, аналізу зместу і кантэкста гумарыстычных твораў, метада культурных вымярэнняў па Хофстэду), атрымалася прыйсці да высновы, што спецыфіка гумарыстычных твораў абумоўлівае неаднастайнасць у раскрыцці этнавызначальных прыкмет: у той час як сацыяльная культура шырока прадстаўлена ў народным гумары, звесткі пра этнічную тэрыторыю даволі фрагментарныя.

Неаднастайнасць праяўляецца таксама і на ўзроўні таго, якая колькасць гумарыстычных твораў можа лічыцца рэпрэзентатыўнай для той ці іншай этнавызначальнай прыкметы. У той час як для адлюстравання большасці з іх неабходна аналізаваць вялікія корпусы гумарыстычных твораў, у некаторых выпадках асобныя творы таксама з'яўляюцца істотнымі для вызначэння характэрных асаблівасцяў пэўнага народа.

Іншай істотнай акалічнасцю, якую неабходна ўлічваць пры выкарыстанні народнага гумару для этналагічнага вывучэння, з'яўляюцца крыніцы, з якіх даследчык бярэ гумарыстычныя творы для аналізу. У многіх сітуацыях важнае значэнне мае дакладнае веданне месца, дзе быў зафіксаваны той ці іншы гумарыстычны твор, і таго кантэкста, у якім ён існаваў. “Анекдот трэба захоўваць і аднаўляць толькі ў складзе той сітуацыі, у якой ён прагучаў” [3, с. 8], піша даследчык Я. Курганав.

Найбольш карысныя звесткі пра этнас, якія можна атрымаць з народных жартаў, датычацца ментальнасці этнасаў. Гэтыя звесткі нярэдка складана атрымаць з іншых крыніц. Таму народныя гумарыстычныя творы з'яўляюцца каштоўным, але не універсальным матэрыялам для этналагічнага вывучэння. Пры аналізе ўсіх сфер жыцця этнасу неабходна памятаць, што структурныя асаблівасці народных анекдотаў і жартаў спрыяюць іх частаму запазычванню і распаўсюджванню на вялікія тэрыторыі, а таксама ўлічваць культурны кантэкст пры інтэрпрэтацыі фальклорнага гумару.

Літаратура

1. Вайзман, Р. Странная логика наших поступков: психология лжи и обмана:– Москва: АСТ [и др.], 2010. – 285, [1] с.
2. Matuszewicz, C. Humor, dowcip, wychowanie: analiza psychospoleczna – Warszawa: Nasza Księgarnia, 1976. – 219, [3] с.
3. Курганов, Е. Анекдот как жанр – Санкт-Петербург: Гуманитар. агентство «Акад. проект», 1997. – 122 [1] с.